

PÁL LÉNÁRD (1925–2019)

Megrendüléssel vettük a hírt, hogy 2019. október 21-én, életének 94. évében elhunyt *Pál Lénárd* fizikus, Kossuth-díjas akadémikus. Széles körű kutatói munkásságát elsősorban szilárdtestek ferromágneses tulajdonságainak tanulmányozásában, valamint a neutronláncok statisztikus elméletének kidolgozásában fejtette ki, amelynek szigorú matematikai megalapozása az ő nevéhez fűződik (Pál–Bell-egyenlet). Ezenkívül komplex rendszerek biztonságának statisztikai kérdéseivel, és a valószínűségelmélet biológiai és kémiai alkalmazásaival is foglalkozott.

Pályája alatt fontos tudományos szervező és -irányító szerepet töltött be: a 70-es években a Központi Fizikai Kutató Intézet igazgatója, majd főigazgatója; a 80-as években a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, majd az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság és az Országos Atomenergia Bizottság elnöke volt. Alapvető szerepet játszott a KFKI kutatóreaktorának létesítésében, valamint a ZR6 kritikus rendszeren végzett nemzetközi kutatási program megszervezésében. 1978 és 1992 között a *Magyar Fizikai Folyóirat* főszerkesztője, majd 2002-ig folyóiratunk társfőszerkesztője volt. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem professzoraként tartott korszerű, szemléletformáló és gondolatébresztő előadásait számos fizikus évfolyam hallgatói élvezhették.

2016-ban nyerte el a Magyar Nukleáris Társaság Szilárd Leó díját. Utolsó napjaiig aktívan dolgozott: legfrissebb munkáját idén szeptember elején fejezte be. Halálával a magyar tudományos élet egy nemzetközileg ismert kiemelkedő kutatója és nagy egyénisége távozott. Munkásságát és emlékét megőrizzük.

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat havonta megjelenő folyóirata.

Támogatók: a Magyar Tudományos Akadémia Fizikai Tudományok Osztálya, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Magyar Biofizikai Társaság, a Magyar Nukleáris Társaság és a Magyar Fizikushallgatók Egyesülete

Főszerkesztő:

Lendvai János

Szerkesztőbizottság:

Bencze Gyula, Bíró László Péter, Czitrovszky Aladár, Füstöss László, Gyürky György, Hebling János, Horváth Dezső, Horváth Gábor, Iglói Ferenc, Kiss Ádám, Koppa Pál, Ormos Pál, Papp Katalin, Simon Ferenc, Simon Péter, Sükösd Csaba, Szabados László, Szabó Gábor, Takács Gábor, Trócsányi Zoltán, Ujvári Sándor

Műszaki szerkesztő:

Kármán Tamás

A folyóirat e-mailcíme:

szerkesztok@fizikaiszemle.hu

A lapba szánt írásokat erre a címre kérjük.

A beküldött tudományos, ismeretterjesztő és fizikatanítási cikkek a Szerkesztőbizottság, illetve az általa felkért, a témában elismert szakértő jóváhagyó véleménye után jelenhetnek meg.

A folyóirat honlapja:

http://www.fizikaiszemle.hu

A címlapon:

A Szépművészeti Múzeum 2018. októberi újrainításának legfőbb látványossága a – talán – Leonardo-szobor és szoborvázlat-gyűjtemény volt (fotó: Mudra László).

A hátsó borítón:

A szobor vizsgálatakor készült felvételek (lásd Rosta László és munkatársai írását).

Pál Lénárd (1925–2019)	365
<i>Keszei Ernő: Egy magyar tudós két háború között – Báró Eötvös Loránd élete és munkássága</i>	367
<i>Eötvös korának és munkásságának bemutatása, ezúttal egy kicsit a kémia nézőpontjából is.</i>	
<i>Patkós András: A Mindenség története 99,99999%-ának lenyűgöző rekonstrukciója</i>	375
<i>A 2019. évi Fizikai Nobel-díj egyik felének háttere.</i>	
<i>Haris-Kiss András: Fizikai Nobel-díj az első exobolygó felfedezéséért</i>	378
<i>A 2019. évi Fizikai Nobel-díj másik felének háttere.</i>	
<i>Rosta László, Bajnok Katalin, Baranyai Rózsa, Belgya Tamás, Bottyán László, Fábíán Margit, Füzi János, Kis Zoltán, Len Adél, Szentmihályi László: Innováció és a 60 éves Budapesti Kutatóreaktor</i>	381
<i>Az idén 60 éves csillebérci kutatóreaktor környezetében folyó szerteágazó tevékenység bemutatása néhány példán keresztül.</i>	
<i>Kálmán Péter, Keszthelyi Tamás: Tiltott magreakciók („hidegfúzió”)</i>	388
<i>Mennyire megalapozott a fizikusok jelentős részének a hidegfúzió létezését elutasító felfogása?</i>	
VÉLEMÉNYEK	
<i>Abraham Loeb: A tudományban nem a lájkok számítanak</i>	391
<i>Szenvedélyes vélemény a kísérleti megalapozást nélkülöző, fizikát veszélyeztető elméleti spekulációkról.</i>	
A FIZIKA TANÍTÁSA	
<i>Fraller Csaba: Pouillet nyomában – a barometrikus magasságformula, valamint a napneutrínó-fluxus mérése</i>	393
<i>A cikk a 2018–2019. évi ELFT-NI myDAQ pályázaton I. díjjal jutalmazott, a myDAQ-LabVIEW rendszerre alkalmazott mérési ötletek bemutatása.</i>	
<i>Hudoba György: A Hold távolságának és méretének közelítő meghatározása holdfogyatkozáskor készült felvételek segítségével</i>	400
<i>A cikk aktualitását az ideai holdfogyatkozások adják.</i>	

Lénárd Pál (1925–2019)

E. Keszei: A Hungarian scientist between two wars – The life and work of Baron Roland Eötvös

A. Patkós: Enthralling reconstruction of 99.99999% of the history of Universe

A. Haris-Kiss: Nobel prize in physics for the discovery of the first exoplanet

L. Rosta, K. Bajnok, R. Baranyai, T. Belgya, L. Bottyán, M. Fábíán, J. Füzi, Z. Kis, A. Len, L. Szentmihályi: Innovation and the 60-year-old Budapest Research Reactor

P. Kálmán, T. Keszthelyi: Forbidden nuclear reactions („cold fusion”)

OPINIONS

A. Loeb: Science is not about getting more likes

TEACHING PHYSICS

Cs. Fraller: Pouillet's footsteps – measurement of the barometric height formula and of the flux of solar neutrons

G. Hudoba: Approximate determination of the distance and dimension of the Moon by using photographs of lunar eclipse

